МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Кафедра теорії та практики перекладу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи
_____ Ірина ЛОМАЧИНСЬКА
«__» _____ 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Лінгвокультура, ідентичність, переклад»

Рівень вищої освіти:	другий (магістерський)
Галузь знань:	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність:	В11 Філологія
Спеціалізація:	В11.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»
Освітньо-професійна програма:	«Переклад з англійської мови та другої іноземної українською»

ОНУ
2026

Робоча програма навчальної дисципліни «Лінгвокультура, ідентичність, переклад». Одеса: ОНУ, 2026. – 16 с.

Розробник: Олена МАТУЗКОВА, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри теорії та практики перекладу.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та практики перекладу
Протокол № 1 від «25» серпня 2026 р.
Завідувач кафедри _____ (Ольга ГРИНЬКО)
(підпис)

Погоджено із гарантом ОПП «Переклад з англійської мови та другої іноземної українською»
Гарант ОПП _____ (Анжела БОЛДИРЕВА)
(підпис)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету романо-германської філології
Протокол № 1 від «26» серпня 2026 р.
Голова НМК _____ (Олена ГРИГОРОВИЧ)
(підпис)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри теорії та практики перекладу
Протокол № ____ від «____» _____ 20___ р.
Завідувач кафедри _____ (Ольга ГРИНЬКО)
(підпис)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри теорії та практики перекладу
Протокол № ____ від «____» _____ 20___ р.
Завідувач кафедри _____ (Ольга ГРИНЬКО)
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>очна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="15">Загальна кількість:
кредитів – 3
годин – 90
змістових модулів – 2</td><td rowspan="15">Галузь знань
В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Спеціальність
В11 Філологія

Спеціалізація
В11.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»

ОПП
«Переклад з англійської мови та другої іноземної українською»

Рівень вищої освіти:
другий (магістерський)</td><td colspan="2">Обов’язкова</td></tr>
<tr><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>1-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>2-й</td><td>2-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>24 год.</td><td>6 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>6 год.</td><td>4 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>–</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>60 год.</td><td>80 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма підсумкового контролю: залік</td></tr>
</table>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти ступеня магістра загальних, спеціальних і професійних компетентностей, поглибленні їхньої теоретичної бази та виробленні лінгвокультурної компетенції.

Дисципліна «Лінгвокультура, ідентичність, переклад» входить до циклу лінгвістичних дисциплін, що формують лінгвістичну та професійну базу перекладача. Програма становить собою стислий курс лінгвокультурології в її когнітивно-дискурсивній парадигмі з порівняльним та перекладацьким фокусом. У курсі викладено основні положення сучасної лінгвокультурології, висвітлено ключове поняття лінгвокультури, окреслено лінгвокультурологічні проблеми перекладу, описано складники лінгвокультурної компетенції письмового та усного перекладача. Значну увагу приділено розгляду ідентичності як лінгвокультурної категорії.

Завдання навчальної дисципліни:

– ознайомлення здобувачів з теоретичними засадами сучасної лінгвокультурології та ідентології;

– порівняльний аналіз англійської та української лінгвокультур на різних рівнях;

– опис складових лінгвокультурної компетенції сучасного перекладача та шляхів їх формування;

– опис сучасної лінгвокультурної англійської ідентичності в когнітивно-дискурсивному ракурсі;

– порівняльний аналіз сучасної ідентичності українців та англійців у лінгвокультурологічному ракурсі.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких **компетентностей**:

інтегральної: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

а) загальних (ЗК):

ЗК 1 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 2 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 3 Здатність до пошуку, опрацювання, аналізу та синтезу інформації з різних джерел.

ЗК 4 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 6 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 7 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 12 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 13 Здатність відповідально взаємодіяти в умовах соціального та культурного розмаїття, враховуючи комунікативні норми, принципи інклюзивності та чутливі контексти спілкування.

ЗК 14 Здатність дотримуватися принципів академічної доброчесності в навчальній, науковій і професійній діяльності, зокрема під час використання джерел, даних, цифрових технологій і засобів штучного інтелекту, усвідомлюючи етичну відповідальність за достовірність, авторство та вплив результатів досліджень.

б) фахових (ФК):

ФК 1 Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямах і школах.

ФК 2 Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.

ФК 3 Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК 5 Усвідомлення методологічного, організаційного і правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

ФК 6 Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 7 Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 8 Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату комунікації та перекладу.

ФК 9 Здатність вільно застосовувати всі види мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письмо) як інструменти професійної комунікації та перекладу в різних ситуаціях міжмовної взаємодії.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1 Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 2 Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН 3 Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН 4 Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН 6 Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН 7 Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН 8 Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.

ПРН 10 Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

ПРН 11 Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 12 Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН 13 Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН 14 Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

ПРН 15 Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН 16 Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв’язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН 17 Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

ПРН 19 Виконувати мовно-культурне посередництво між лінгвокультурами країн, мова яких вивчалася, і лінгвокультурою свого народу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

– теоретичні засади сучасної лінгвокультурології та ідентології;

– спеціальну термінологію в галузі лінгвокультурології та перекладознавства;

– складові лінгвокультурної компетенції сучасного перекладача та шляхи їх формування;

вміти:

– проявляти чутливість до впливу культури та свідомості на мову певної культури;

– ідентифікувати і вживати різні способи спілкування з представниками інших культур;

– проводити лінгвокультурний аналіз різножанрових текстів (оригіналів і перекладів);

– проводити порівняльний аналіз англійської та української лінгвокультур на різних рівнях;

– здійснювати порівняльний аналіз сучасної ідентичності українців та англійців у лінгвокультурологічному ракурсі;

бути здатним:

– вільно користуватися спеціальною термінологією лінгвокультурології та перекладознавства;

– враховувати лінгвокультурні чинники під час письмового та усного перекладу, здійснювати мовно-культурне посередництво між англійською та українською лінгвокультурами;

– будувати і втілювати ефективну стратегію лінгвокультурного самовдосконалення.

Опанування цієї навчальної дисципліни забезпечує набуття здобувачами навичок і компетентностей, спрямованих на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, що проголошені резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об’єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1 та визначені Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722, зокрема:

Ціль 4: забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх;

Ціль 10: скорочення нерівності;

Ціль 16: сприяння побудові миролюбного і відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх і створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій на всіх рівнях.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Лінгвокультура та переклад

Тема 1. Лінгвокультура як спряження мови, культури та свідомості етносу.

Лінгвокультурологія як наукова дисципліна в мовознавстві XXI століття. Лінгвокультура як ключове поняття лінгвокультурології, основні підходи до її вивчення. Поняття лінгвокультуреми, лінгвокультурного коду, соціокультурної конотації.

Тема 2. Лінгвокультура та переклад. Лінгвокультурна компетенція перекладача.

Лінгвокультурологічні проблеми перекладу. Складові лінгвокультурної компетенції письмового та усного перекладача. Лінгвокультурний аналіз тексту як етап передперекладацького аналізу. Лінгвокультурні коди (зокрема харчовий) у різних культурах та особливості їх перекладу.

Тема 3. Індивідуалізм і колективізм в аспекті лінгвокультури та перекладу.

Індивідуалістські та колективістські культури: визначення, тип родини, дистанція влади, основні характеристики. Переклад лексики на позначення індивідуалістських цінностей (individualism, self-confident, self-esteem тощо). Український колективістський менталітет у зіставленні з англійським індивідуалізмом: перекладацький аспект.

Тема 4. Індивідуалізм по-англійськи: лінгвокультурема «HOME».

Лінгвокультурема HOME в англійській лінгвокультурі: зміст і структура концепту. Роль категорії приватності (privacy) у формуванні англійської лінгвокультурної ідентичності. Особливості перекладу лінгвокультуреми HOME українською мовою.

Тема 5. Індивідуалізм по-англійськи і опозиція «СВІЙ – ЧУЖИЙ».

Опозиція «СВІЙ – ЧУЖИЙ» як лінгвокультурна категорія та її вияви в англійській комунікації. Мовні засоби маркування опозиції. Особливості передачі опозиції «СВІЙ – ЧУЖИЙ» у перекладі художніх та публіцистичних текстів.

Тема 6. Англійський комунікативний стиль: лінгвокультурний та перекладацький аспекти.

Співвідношення часу та простору в англійській та українській лінгвокультурах; передача у перекладі англійської монохронності та просторовості. Категорії ввічливості та стратегії ввічливості як чинники комунікативного етностилю. Комунікативні стилі англійської та української лінгвокультур: порівняльний та перекладацький аспекти.

Тема 7. Привітання, представлення, small talk в англійській комунікації.

Формули привітання й представлення в англійській та українській лінгвокультурах: зіставний аналіз. Жанр small talk в англійській комунікації: функції та особливості перекладу.

Змістовий модуль 2. Лінгвокультура та ідентичність

Тема 8. Ідентичність як міждисциплінарна лінгвістична категорія: актуальність дослідження, визначення, типологія.

Ідентичність як міждисциплінарна когнітивно-дискурсивна категорія. Актуальність дослідження ідентичності, підходи до її визначення, типологія ідентичностей.

Тема 9. Англійська ідентичність як лінгвокультурний гіперконцепт: алгоритм когнітивно-дискурсивного дослідження.

Мова, культура, ідентичність: співвідношення культурної та лінгвокультурної ідентичності. Алгоритм когнітивно-дискурсивного дослідження лінгвокультурної ідентичності. Характеризуючі та конститутивні ознаки лінгвокультурного гіперконцепту «АНГЛІЙСЬКА ІДЕНТИЧНІСТЬ».

Тема 10. Сучасна лінгвокультурна англійська ідентичність: визначальні риси та ідентифікаційні ознаки.

Визначальні риси та ідентифікаційні ознаки сучасної англійської лінгвокультурної ідентичності, особливості їх перекладу. Англійська versus британська ідентичність. Сучасна українська колективна національна ідентичність: ідентифікаційні ознаки та цінності у перекладознавчому висвітленні.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Лінгвокультура та переклад										
Тема 1. Лінгвокультура як спряжіння мови, культури та свідомості етносу.	8	2			6	28	2			26
Тема 2. Лінгвокультура та переклад.	10	2	2		6					
Тема 3. Індивідуалізм і колективізм в аспекті лінгвокультури та перекладу.	10	2	2		6					
Тема 4. Індивідуалізм по-англійськи: лінгвокультурема «HOME».	8	2			6	32	2			30
Тема 5. Індивідуалізм по-англійськи і опозиція «СВІЙ – ЧУЖИЙ».	8	2			6					

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тема 6. Англійський комунікативний стиль: лінгвокультурний та перекладацький аспекти.	8	2			6					
Тема 7. Привітання, представлення, small talk в англійській комунікації.	8	2			6	12	2			10
Разом за змістовим модулем 1	60	14	4		42	72	6			66
Змістовий модуль 2. Лінгвокультура та ідентичність										
Тема 8. Ідентичність як міждисциплінарна лінгвістична категорія.	8	2			6	6		2		4
Тема 9. Англійська ідентичність як лінгвокультурний гіперконцепт.	10	4			6	12		2		10
Тема 10. Сучасна лінгвокультурна англійська ідентичність.	12	4	2		6					
Разом за змістовим модулем 2	30	10	2		18	18		4		14
Усього годин	**90**	**24**	**6**		**60**	**90**	**6**	**4**		**80**

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми / види занять	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1. Лінгвокультура та переклад			
1	**Тема 2.** Лінгвокультура та переклад. Лінгвокультурна компетенція перекладача.	2	
2	**Тема 3.** Індивідуалізм і колективізм в аспекті лінгвокультури та перекладу.	2	
Змістовий модуль 2. Лінгвокультура та ідентичність			
3	**Тема 8.** Ідентичність як міждисциплінарна лінгвістична категорія.		2
4	**Тема 10.** Сучасна лінгвокультурна англійська ідентичність.	2	2
Усього годин		**6**	**4**

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми / види завдань	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1. Лінгвокультура та переклад			
1	**Тема 1.** Лінгвокультурологія як наукова дисципліна в мовознавстві XXI століття.	6	26
2	**Тема 2.** Лінгвокультурний харчовий код у різних культурах та особливості перекладу.	6	
3	**Тема 3.** Індивідуалізм/колективізм в аспекті лінгвокультури та перекладу. Дебатний круглий стіл «Хто ми – українці, колективісти чи індивідуалісти?».	6	
4	**Тема 4.** Індивідуалізм по-англійськи: лінгвокультурема «HOME».	6	30
5	**Тема 5.** Індивідуалізм по-англійськи і опозиція «СВІЙ – ЧУЖИЙ».	6	
6	**Тема 6.** Категорії ввічливості та стилі комунікації. Самостійне письмове творче завдання.	6	
7	**Тема 7.** Привітання, представлення, small talk в англійській комунікації.	6	10
Разом за змістовим модулем 1		42	66
Змістовий модуль 2. Лінгвокультура та ідентичність			
8	**Тема 8.** Ідентичність як когнітивно-лінгвістична категорія.	6	4
9	**Тема 9.** Мова, культура, ідентичність: культурна та лінгвокультурна ідентичності.	6	10
10	**Тема 10.** Англійська ідентичність та англійськість. Англійська versus британська ідентичність. Сучасна українська колективна національна ідентичність: ідентифікаційні ознаки та цінності.	6	
Разом за змістовим модулем 2		18	14
Усього годин		**60**	**80**

Визнання результатів, отриманих в системі неформальної/інформальної освіти

В рамках опанування цієї навчальної дисципліни здобувач може пройти освітні або професійні курси/тренінги, професійне стажування, онлайн-курси на масових платформах чи у системі громадянської освіти.

Орієнтовний перелік курсів, які дотичні змісту цієї навчальної дисципліни:

Назва освітньої платформи	Назва курсу	Посилання
FutureLearn	Introduction to Intercultural Studies: Language and Culture	https://www.classcentral.com/course/intercultural-studies-language-culture-10562
OpenLearn	Exploring Languages and Cultures	https://www.open.edu/openlearn/languages/exploring-languages-and-cultures/content-section-0

Здобувач має право також обрати самостійно освітню платформу та курс, які відповідають змісту цієї навчальної дисципліни.

Результати, отримані в системі неформальної/інформальної освіти, засвідчуються відповідним сертифікатом, де вказуються обсяг годин (або кількість кредитів ЄКТС) та здобуті компетентності та результати навчання. Такі результати можуть бути зараховані як результати поточного, періодичного або підсумкового контролю за цією навчальною дисципліною за процедурами, визначеними «Положенням про порядок визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова та відокремленому структурному підрозділі «Фаховий коледж ОНУ імені І. І. Мечникова»:
https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozhennya_neformalna_osvita_2024_final.pdf

9. Методи навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

– словесні методи: лекція, пояснення, бесіда;

– наочні методи: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації), презентація результатів самостійної роботи;

– практичні методи: постановка й обговорення проблемних питань, робота з основною і додатковою літературою, робота в мережі Інтернет та з цифровими інструментами, дискусія, дебатний круглий стіл, виконання самостійних та аудиторних завдань, командні проєкти (team projects).

10. Форми контролю і методи оцінювання

(у т. ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль: оцінювання усних відповідей під час занять, тестування за темами навчальної дисципліни, оцінювання завдань самостійної роботи. Кожна з десяти тем змістових модулів 1 і 2 оцінюється максимально 100 балами (тестування за темою та інші види поточної роботи).

Періодичний контроль: підсумки поточного оцінювання за темами змістових модулів 1 і 2.

Підсумковий контроль: залік. Залік виставляється за результатами поточного контролю; загальна оцінка з навчальної дисципліни є середнім арифметичним балів, отриманих за всіма темами. Якщо за результатами поточного контролю здобувач набрав менше 60 балів з будь-якої теми, він виконує залікове завдання за переліком питань, наведеним у п. 11.

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Вид контролю	Кількість балів
Поточний контроль за кожною з тем 1–10 (тестування за темою, усні відповіді, завдання самостійної роботи)	Від 0 до 100 балів за тему

Вид контролю	Бали	Критерії
Поточний контроль за темою (тестування, усні	90–100	Здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, повно та системно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань. Виявляє цінні творчі ідеї.

Вид контролю	Бали	Критерії
відповіді, завдання самостійної роботи)	85–89	Здобувач достатньо правильно, повно й системно викладає матеріал щодо проблеми, яка розглядається на занятті, виявляючи при цьому творчий підхід.
	75–84	Здобувач припустився однієї-двох несуттєвих помилок, дотримуючись достатньої повноти, системності викладу матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.
	70–74	Здобувач припустився двох суттєвих помилок у поданні матеріалу щодо проблеми, яка розглядається, відповідь є недостатньо повною й систематизованою.
	60–69	Здобувач припустився трьох та більше суттєвих помилок у поданні матеріалу щодо проблеми, яка розглядається, відповідь є недостатньо повною й систематизованою.
	35–59	Здобувач продемонстрував лише деякі елементи матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.
	0–34	Здобувач не виклав матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: у випадку пропуску заняття з поважних причин здобувач зобов'язаний виконати контрольну роботу за відповідною темою у позанавчальний час за погодженням з викладачем. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: під час опанування навчальної дисципліни категорично не припускаються будь-які види порушень академічної доброчесності з боку як здобувачів вищої освіти, так і викладача. У разі виявлення та фіксації будь-якого виду порушення академічної доброчесності до порушника будуть застосовані санкції, передбачені Законом України «Про освіту», Законом України «Про вищу освіту» та внутрішніми нормативними документами Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Політика щодо використання штучного інтелекту: в ході опанування цієї навчальної дисципліни забороняється оприлюднення текстів, зображень, моделей, даних, інших результатів, згенерованих штучним інтелектом, як результатів власної академічної та навчальної діяльності, якщо це не дозволено умовами навчального завдання, а сам цей факт не зазначено в навчальному завданні чи супровідних матеріалах до нього. Під час проходження підсумкового оцінювання використання ресурсів штучного інтелекту забороняється.

11. Питання до підсумкового контролю

1. Лінгвокультура як ключове поняття лінгвокультурології.
2. Визначення лінгвокультури, лінгвокультуреми, лінгвокультурного коду, соціокультурної конотації.
3. Лінгвокультура як спряження мови, культури та свідомості етносу: основні підходи до вивчення.
4. Лінгвокультура та переклад.
5. Складові лінгвокультурної компетенції перекладача.
6. Лінгвокультурний аналіз тексту як етап передперекладацького аналізу.
7. Індивідуалістські та колективістські культури в аспекті перекладу: визначення, тип родини, дистанція влади, основні характеристики.

8. Переклад слів individualism, individualist, individual, self-confident, self-assurance, aggressive, self-esteem.
9. Український колективістський менталітет у зіставленні з англійським індивідуалізмом: перекладацький аспект.
10. Лінгвокультурема HOME в англійській лінгвокультурі: зміст і структура концепту.
11. Особливості перекладу лінгвокультуреми HOME українською мовою.
12. Роль категорії приватності (privacy) у формуванні англійської лінгвокультурної ідентичності.
13. Опозиція «СВІЙ – ЧУЖИЙ» як лінгвокультурна категорія та її вияви в англійській комунікації.
14. Мовні засоби маркування опозиції «СВІЙ – ЧУЖИЙ» в англійській лінгвокультурі.
15. Особливості передачі опозиції «СВІЙ – ЧУЖИЙ» у перекладі художніх та публіцистичних текстів.
16. Як співвідносяться час і простір в англійській та українській лінгвокультурах?
17. Як передати у перекладі англійську монохронність та просторовість?
18. Комунікативні стилі англійської та української лінгвокультур: порівняльний та перекладацький аспекти.
19. Які стратегії ввічливості формують комунікативний етностиль та його риси?
20. Жанр small talk в англійській комунікації: функції та особливості перекладу.
21. Формули привітання й представлення в англійській та українській лінгвокультурах: зіставний аналіз.
22. Ідентичність як міждисциплінарна когнітивно-дискурсивна категорія: актуальність дослідження, визначення, типологія.
23. Культурна та лінгвокультурна ідентичності: співвідношення понять.
24. Алгоритм когнітивно-дискурсивного дослідження лінгвокультурної ідентичності.
25. Англійська ідентичність як лінгвокультурний гіперконцепт.
26. Характеризуючі ознаки лінгвокультурного гіперконцепту «АНГЛІЙСЬКА ІДЕНТИЧНІСТЬ».
27. Конститутивні ознаки лінгвокультурного гіперконцепту «АНГЛІЙСЬКА ІДЕНТИЧНІСТЬ» як відображення ідентифікаційних ознак феномена англійської ідентичності.
28. Сучасна лінгвокультурна англійська ідентичність: визначальні риси та ознаки. Особливості перекладу.
29. Англійська versus британська ідентичність: лінгвокультурний аспект.
30. Сучасна українська колективна національна ідентичність: ідентифікаційні ознаки та цінності у перекладознавчому висвітленні.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний та періодичний контроль										Загальна оцінка
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2			
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	**100**

Т1, Т2 ... Т10 – теми.

Загальна оцінка = (Т1 + Т2 + … + Т10) / 10, максимально 100 балів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	**Оцінка ECTS**	**Оцінка за національною шкалою**	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	**A**	відмінно	зараховано
85–89	**B**	добре	
75–84	**C**		
70–74	**D**	задовільно	
60–69	**E**		
35–59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	**F**	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання для загальної оцінки за навчальною дисципліною

Оцінка за національною шкалою	**Теоретична підготовка**	**Практична підготовка**
	Здобувач освіти	
90–100 / зараховано	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, повно та системно розкриває зміст теоретичних питань лінгвокультурології та ідентології; вільно користується спеціальною термінологією; виявляє цінні творчі ідеї.	повно та системно виконує практичні завдання; самостійно здійснює лінгвокультурний аналіз текстів (оригіналів і перекладів) та порівняльний аналіз англійської й української лінгвокультур; аргументовано обирає перекладацькі рішення.
75–89 / зараховано	достатньо правильно, повно й системно викладає матеріал, виявляючи творчий підхід; припускається однієї-двох несуттєвих помилок.	правильно виконує більшість практичних завдань; має стійкі навички лінгвокультурного аналізу, проте окремі висновки недостатньо обґрунтовані.
60–74 / зараховано	припускається двох і більше суттєвих помилок у поданні матеріалу; відповідь недостатньо повна й систематизована.	виконує практичні завдання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички лінгвокультурного аналізу.
35–59 / не зараховано з можливістю повторного складання	демонструє лише деякі елементи матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.	недостатньо розкриває сутність практичних завдань; виконує окремі завдання лише за допомогою викладача.

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
0–34 / не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не виклав матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.

Примітка: максимальна кількість балів за кожною темою вказана в п. 12.

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Матузкова О. П. Робоча програма навчальної дисципліни «Лінгвокультура, ідентичність, переклад» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальності В11 Філологія, спеціалізації В11.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська», освітньо-професійної програми «Переклад з англійської мови та другої іноземної українською». Одеса : ОНУ, 2026. 16 с.
2. Матузкова О. П. Силабус навчальної дисципліни «Лінгвокультура, ідентичність, переклад» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальності В11 Філологія, спеціалізації В11.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська», освітньо-професійної програми «Переклад з англійської мови та другої іноземної українською». Одеса : ОНУ, 2025.
3. Мультимедійні презентації до лекцій.
4. Навчально-методичні матеріали для поточного та підсумкового контролю (тести за темами, завдання для практичних занять і самостійної роботи, питання до заліку).

14. Рекомендована література

Основна

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. Київ : Академія, 2004. 342 с. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/6789/1/Melnikova_124.pdf
2. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація : навч. посіб. Київ : Видавничий центр «Академія», 2012. 284 с.
3. Матузкова О. П. Лінгвокультура як синергія мови, культури та свідомості. Записки з українського мовознавства : зб. наук. праць. Одеса : ПолиПринт, 2020. Вип. 27. С. 160–172. URL: http://zum.onu.edu.ua/article/view/206498
4. Матузкова О. П. Лінгвокультура та переклад : монографія. Одеса : Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2022. 226 с.
5. Сайтарли І. А. Культура міжособистісних стосунків : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2007. 240 с.
6. Чередниченко О. І. Про мову і переклад. Київ : Либідь, 2007. 248 с.

7. O’Driscoll J. Britain for Learners of English. Oxford : Oxford University Press, 2009. 224 p.
8. Fox K. Watching the English: The Hidden Rules of English Behaviour. London : Hodder, 2005. 424 p.
9. Quick A. 102 English Things to Do. Puddington : Old Street Publishing, 2013. 256 p.

Додаткова

10. Матузкова О. П., Безпалова К. В. Когнітивний міждисциплінарний підхід до вивчення ідентичності у соціогуманітарній парадигмі. Записки з романо-германської філології. 2020. Вип. 2 (45). С. 43–50.
11. Матузкова О. П., Коваленко О. В. Взаємодія мови і культури з погляду сучасної лінгвокультурології. Записки з романо-германської філології. Одеса : Астропринт, 2023. Вип. 1 (50). С. 169–181.
12. Селіванова О. О. Світ свідомості в мові : монографічне видання. Черкаси : Ю. Чабаненко, 2012. 488 с.
13. Мейжис І. А., Почебут Л. Г. Індивідуалізм чи колективізм? Соціально-психологічний погляд на історію і політичну культуру України. Наукові праці. Т. 103. Вип. 90.
14. Пилипенко А. Н., Литвиненко Н. И. Українська ментальність в координатах дослідницької програми Г. Хофстеде. Економічний вісник. 2015. № 2.
15. LaBelle S. Language and Identity. Introduction. The Language, Society and Power Reader / ed. by A. Mooney et al. London ; New York : Routledge, 2011. P. 291–293.
16. Smith G. The English Companion: An Idiosyncratic A–Z of England and Englishness. UK : Old House Books, 2006. 283 p.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Oxford Learner’s Dictionaries : онлайн-словник. URL: https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/
2. British Council. LearnEnglish : онлайн-платформа для вивчення англійської мови. URL: https://learnenglish.britishcouncil.org/
3. Наукова бібліотека ОНУ імені І. І. Мечникова. Загальний електронний каталог. URL: http://lib.onu.edu.ua/elektronnyj-katalog/
4. Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. URL: https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/acad-dobrochesnost.pdf
5. Положення про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова (2024). URL: https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/Pro_organizaciiu_osvit_procesu_2024.pdf